

RAMSADAY COLLEGE

Department of Sanskrit

Semester: vi

Paper:- DSE-3

Topic: Stripratyaya

Prepared by- Soumen Samanta

वयसि प्रथमे (४।१।२०)

अर्थः -

कालकृतशसीरावस्था यौवनादिः वयः। प्रथमे वयसि यत् प्रातिपदिकं श्रुत्या वर्तते ततः स्त्रियां डीप् प्रत्ययो भवति । कुमारी । किशोरी । बर्करी । प्रथमे इति किन् ? स्थविरा । वृद्धा । अतः इत्येव, शिशुः । वयस्यचरम इति वक्तव्यम् । वधूटी । चिरण्टी । द्वितीयवयोवचनावेतौ । प्राप्तयौवना स्त्री अभिधीयते। कथं कन्या ? कन्यायाः कनीन च इति ज्ञापकात् । उत्तानशया, लोहितपादिका इति ? नैताः वयःश्रुतयः ।

सिद्धान्त-कौमुदी

प्रथमवयोवाचिनोऽदन्तात् स्त्रियां डीप् स्यात् । कुमारी । वयस्यचरम इति वाच्यम् (वा) । वधूटी । चिरण्टी । वधूटचिरण्टशब्दौ यौवनवाचिनौ । अतः किम् ? शिशुः । कन्याया न । न्यायाः कनीन च इति निर्देशात् ।